

THE GREAT CONTROVERSY
CHS. 29,3,25
SWEDISH

TJUGOÅTTONDE KAPITLET

Människans värsta fiende

Jag skall sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din säd och hennes säd. Denna skall söndertrampa ditt huvud; och du skall stinga den i hälen.» i Mos. 3:z S. Den dom som Gud efter människans fall avkunnade över Satan, var tillika en profetia som omfattar alla tidsåldrar ända till tidens slut och förebådade den stora strid, i vilken alla folkslag på jorden skulle komma att ta del.

Gud säger: »Jag skall sätta fiendskap. » Det är ej naturligt för människan att nära denna fiendskap. När hon överträdde den gudomliga lagen blev hennes natur ond, och hon kom i ett harmoniskt förhållande till Satan. Av naturen råder ingen fiendskap mellan syndaren och syndens upphovsman. Genom fallet blevo båda onda. Den fallne har aldrig någon ro, med mindre han vinner sympati och stöd genom att förleda andra till att följa hans exempel. Av denna anledning förena sig fallna änglar och ogudaktiga människor i ett desperat brödraskap. Hade inte Gud på ett särskilt sätt ingripit, skulle Satan och människan ha ingått förbund mot himmelen, och i stället för att hysa fiendskap mot Satan skulle hela människosläktet ha stått förenat i striden mot Gud.

Den onde frestar människorna till att synda, liksom han hade förlett änglarna till uppror, för att han sålunda måtte tillförsäkra sig hjälp i striden mot Gud. Det fanns ingen söndring mellan honom och de fallna änglarna, vad deras hat till Kristus angår. Medan det rådde öenighet i alla andra ting, stodo de fast sammanslutna i motståndet mot Allhärskarens myndighet. Men när Satan hörde domsordet om att det skulle bli fiendskap mellan honom och kvinnan och mellan hans säd och hennes säd, så visste han att hans bemödanden att fördärva människans natur skulle möta hinder och att hon genom ett eller annat medel skulle sättas i stånd att motstå hans makt.

Satans fiendskap upptändes mot människosläktet, emedan det är föremål för Guds kärlek och nåd i Kristus. Han önskar hindra Guds plan med hänsyn till människornas återlösning och bringa vanära över Gud genom att vanära och fläcka hans händers verk. Han önskar åstadkomma sorg i himmelen och fylla jorden med olycka och ödeläggelse. Och allt detta onda påstår han vara följderna av Guds verk, då han skapade människan.

Det är den nåd Kristus meddelar själen; som åstadkommer fiendskap mot Satan. Utan Guds nåd och kraft till omvändelse och förnyelse, skulle människan fortfarande vara Satans fånge, en tjänare, som alltid vore redo att lyda hans befallningar. Men denna nya princip i själen skapar strid, där det förr var frid. Den kraft som Jesus meddelar, sätter människan i stånd att motstå tyrannen och inkräktaren. Envar som avskyr synden i stället för att älska den, envar som bekämpar och besegrar de lidelser, som härska i hans inre, han lägger i dagen verkan av en princip som är helt och hållet ovanifrån.

Det fientliga förhållande som råder mellan Kristi ande och Satans ande, kom mycket slående till synes i det sätt, varpå världen tog emot Jesus. Att judarna förkastade honom berodde inte så mycket därpå, att han framträdde utan jordisk rikedom, prakt och storhet. De sågo att han besatt en makt sådan, som mer än uppvägte bristen på dessa yttre företräden. Men hans renhet och helighet uppväckte de ogudaktigas hat emot honom. Hans självförgättna, gudhängivna liv var en ständig tillrättavisning mot ett stolt och sinnligt folk. Det var detta som framkallade fiendskapen mot Guds Son. Satan och hans änglar förenade sig med onda människor. Alla avfallets krafter sammansvuro sig mot sanningens Furste.

Samma fiendskap, som yttrade sig mot Mästaren, skall även visa sig mot hans lärjungar. Envar som uppfattar syndens motbudande karaktär och i Herrens kraft motstår frestelser, skall visserligen uppväcka Satans och hans undersåtars vrede. Hat mot sanningens upphöjda grundsatser samt försmädelse och förföljelse mot dess försvarare skola fortfara, så länge syndare finnas. Kristi efterföljare och Satans tjänare kunna aldrig enas. Korsets förargelse har ej upphört. »Så skola ock alla de, som vilja leva gudfruktigt i Kristus Jesus, få lida förföljelse.» 2 Tim. 3:12

Mörkrets furste samlar alla sina häran och sätter in all sin kraft i kampen. Hur kommer det till att han inte möter större motstånd? Varför äro Kristi stridsmän så sömniga och likgiltiga? Jo, därför att de ha så föga verklig gemenskap med Kristus, därför att de äro så utblottade på hans Ande. Synden är ej så motbudande och avskryvärd för dem, som den var för deras Mästare. De bekämpa den ej, de bjuda den ej samma beslutsamma och bestämda motstånd, som Kristus gjorde. De inse ej, hur obeskrivligt ond och fördärlig den är, och de äro blinda både för fiendens karaktär och för hans makt. Det finns så föga fiendskap mot Satan och hans verk, emedan man har så ringa kännedom om hans makt och hans onda planer. Och vad vet man om den oerhörda utsträckningen av hans kamp mot Kristus och hans församling? Tusenden låta sig bedragas i detta stycke. De veta ej att deras fiende är en mäktig härförare, som behärskar onda andars sinnen och som efter väl uppgjorda planer och med skickliga rörelser för krig mot Kristus för att förhindra själars frälsning. Bland folk som kalla sig kristna, ja, till och med bland evangelii förkunnare hör man sällan någon antydning om Satan, med undantag kanhända av ett tillfälligt ord från predikstolen. De förbise bevisen för hans oupphörliga aktivitet och framgång, de akta ej de många påminnelserna om hans listighet, ja, de synas rent av glömma själva hans tillvaro.

Den onde söker alltjämt besegra Guds folk genom att bryta ned de skyankor, som skilja dem från världen. Det forna Israel förleddes till synd, när det dristade sig till att ingå förbindelser med hedningarna. På liknande sätt ledes nutidens Israel in på förvända vägar: »Ty de otrognas sinnen har denna tidsålders gud så förblindat, att de icke se det sken, som utgår från evangelium om Kristi, Guds egen avbild, härlighet.» 2 Kor. 44.

Anpassning efter världens väsende omvänder församlingen till världen, men den omvänder aldrig världen till Kristus. Förtro-ligt umgänge med synden skall oundvikligen ha till följd, att den ter sig mindre motbudande. Den som väljer att umgås med Satans tjänare, skall snart upphöra att frukta för deras herre. När pliktens väg leder oss in i prövningar, liksom förhållandet var med Daniel vid konungens hov, kunna vi vara vissa om att Gud skall bevara oss. Men om vi blottställa oss själva för frestelse, skola vi falla förr eller senare.

Frestaren verkar ofta mest framgångsrikt genom dem som man minst av allt misstänker för att stå under hans makt. De som besitta talanger och bildning bli beundrade och ärade, liksom dessa egenskaper kunde ersätta bristen på gudsfruktan eller berättiga en människa till Guds ynnest. Förmågor och bildning. äro i och för sig gåvor från Gud, men när de få, intaga platsen för gudsfruktan och när de leda själar bort från Gud i stället för att föra dem närmare honom, så bli de en förbannelse och snara. Många hysa den uppfattningen, att allt som har utseende av artighet eller förfining måste på ett eller annat sätt hänföra sig till Kristus. Ett större misstag kan ej tänkas. Vål borde dessa egenskaper pryda varje kristens karaktär, de skulle då utöva ett mäktigt inflytande till förmån för sann kristendom. Men de måste helgas åt Gud, annars bli de även en makt till det onda.

Medan Satan ständigt söker förblinda de kristnas sinnen angående denna sanning, böra de aldrig glömma, att de ej ha en kamp »mot kött och blod, utan mot furstar och väldigheter och världshärskare, som råda här i mörkret, mot ondskans andemakter i himlarymderna». Den inspirerade varningen ljuder genom seklerna ned till vår tid: »Varen nyktra och. vaken. Eder vedersakare djävulen går omkring såsom ett rytande lejon och söker, vem han må uppsluka. » » Ikläden eder hela Guds vapenrustning, så att I kunnen hålla stånd mot djävulens listiga angrepp.» Ef. 6:12; 1 Petr. 5:8; Ef. 6:11 .

Ända från Adams tid till våra dagar har vår store fiende brukat sin makt till att förtrycka och fördärva. Han bereder sig nu för sin sista strid mot församlingen. Alla som vilja följa Jesus, skola komma i konflikt med denne oförsonlige fiende. Ju mer en kristen söker efterlikna det gudomliga idealet, desto säkrare är det att han gör sig till föremål för Satans angrepp. Envar som tar verksam del i Guds sak och söker avslöja den ondes bedrägeri och framställa Kristus för människorna, skall kunna instämma i Paulus' vittnesbörd, när han talar om hur han har »tjänat i all ödmjukhet under tårar och provningar». Apg. 20:19.

Satan angrep Kristus med sina häftigaste och listigaste frestelser, men han blev tillbakaslagen vid vart enda anfall. Dessa strider utkämpades till vår förmån, dessa segrar göra det möjligt för oss att övervinna. Kristus skall ge kraft åt alla som söka därefter. Ingen kan utan sitt eget samtycke besegras av den onde. Frestaren har ingen makt att behärska viljan eller att tvinga en människa till synd. Han kan plåga, men icke besudla. Han kan förorsaka ångest, men icke förföra. Den omständigheten att Kristus har segrat, borde fylla hans efterföljare med mod att manligt kämpa mot synden och djävulen.

TREDJE KAPITLET

Medeltidens mörka natt

I sitt andra brev till tessalonikerna förutsäger aposteln Paulus, att ett avfall skulle ske i den kristna församlingen. Han skriver att förrän Herrens dag inträffar, »måste avfallet hava skett och 'Laglöshetens människa', fördärvets man, hava trätt fram, veder-sakaren, som upphäver sig över allt vad gud heter och allt som kallas heligt, så att han tager sitt säte i Guds tempel och föregiver sig vara Gud». Vidare upplyser han sina bröder om att »laglös-hetens hemlighet är redan verksam». 2 Tess. 2:3, 4, 7. Redan så tidigt kunde han se att villfarelser smögo sig in i församlingen, vilka skulle bereda väg för påvedömet utveckling.

Så småningom fullföljde laglöshetens hemlighet sitt förföriska, gudsbespottande verk, i början stilla och förstulet, därefter mera öppet, efter hand som det tilltog i styrka och förvillelsen vann herravälde över människornas sinnen. Nästan oförmärkt trängde hedniska bruk in i den kristna församlingen. Benägenheten för kompromisser och för att avvika från den sanna tron hölls en tid tillbaka genom de häftiga förföljelserna från hedendomens sida. Men då dessa upphörde och kristendomen vann insteg i furstliga hov och palats, utbyttes Kristi och hans apostlars enkelhet och ödmjukhet mot hedniska prästers och härskares stolthet och prakt. I stället för Guds befallningar sattes mänskliga teorier och traditioner. Konstantin den Stores så kallade omvändelse i början av fjärde århundradet åstadkom stor glädje. Iförd rättfärdighetens sken trädde världen in i församlingen. Tillsynes besegrad blev hedendomen den segrande. Dess ande behärskade kyrkan. Dess läror, ceremonier och vidskepelser införlivades med deras tro och gudsdyrkan, som bekände sig efterfölja Kristus.

Syndens människa.

Denna överenskommelse mellan hedendom och kristendom resulterade i uppkomsten av 'syndens människa', som enligt profetian skulle sätta sig emot och upphöja sig över Gud.

Djävulen försökte en gång träffa överenskommelse med Kristus. Han kom till Guds Son i frestelsens öken och erbjöd sig att giva honom alla världens riken och deras härlighet, om han blott ville erkänna mörkrets furstes överhöghet. Kristus tillrättavisade den förmätne frestaren och tvang honom att vika bort. Den onde har större framgång, då han framställer samma frestelser för människorna. För att skaffa sig jordisk ära och vinning lät kyrkan förleda sig att söka gunst och stöd hos de mäktige på jorden.

Satan visste väl att den heliga Skrift skulle sätta människorna i stånd att uppdaga hans bedrägeri och stå emot hans makt. Det var genom Ordet som världens Frälsare hade motstått hans anfall. Vid varje angrepp lyfte Kristus den eviga sanningens sköld, sägande: »Det är skrivet.» Varje frestelse tillbakavisade han med Ordets visdom och kraft. För att upprätthålla sitt herravälde över människorna

och stadfästa mänsklig auktoritet miste den onde hålla dem i okunnighet angående Guds ord. Detta upphöjer Gud och anvisar en skröplig människa hennes rätta plats, därför måste dess heliga sanningar fördöljas och undertryckas. Det var detta förfaringssätt Romkyrkan följde. Under århundraden var Bibeln en förbjuden bok. Ylan fick ej läsa den, eller ha den i sitt hem, och karaktärslösa präster och prelater tolkade dess lära till stöd för sina anspråk. Sålunda blev påven nästan överallt erkänd som Guds ställföreträdare på jorden, utrustad med myndighet över kyrka och stat.

Då medlet som avslöjar villfarelsen sålunda var avlägsnat, kunde fienden förverkliga sin avsikt. Profetian hade sagt att påvemakten skulle »sätta sig i sinnet att förändra heliga tider och lagar». Dan. 7: z 5 . Detta var den inte sen att försöka. För att skaffa de från hedendomen omvända en ersättning för deras avgudadyrkan och sålunda befordra deras skenbara antagande av kristendomen blev bild- och relikdyrkan gradvis införd i den kristna gudstjänsten. Genom ett allmänt kyrkomötes beslut stadfästes till sist detta avguderier.[1](#)

Sabbatens förändring.

Benägenheten att giva efter för hedendomen banade väg för ytterligare åsidosättande av Herrens auktoritet. Satan som verkade genom icke helgade ledare inom kyrkan, tummade också på fjärde budet (sabbatsbudet). Han försökte att avskaffa den gamla sabbaten, den dag Gud hade helgat och välsignat (z Mos. 2:2, 3), och i dess ställe upphöja den festdag, som hedningarna firade såsom »solens ärevärdiga dag». Försöket att genomföra denna förändring gjordes i början ej öppet. Under de första århundradena hade alla kristna helighållit den bibliska sabbaten. De nitälskade för Guds ära, och då de trodde att hans lag var oföränderlig, vakade de noga över dess heliga bud. Men med stor list verkade Satan genom sina redskap för att uppnå sin avsikt. För att draga folkets uppmärksamhet till söndagen, blev den gjord till en festdag, till minne av Kristi uppståndelse. Det hölls gudstjänster på den dagen; men den betraktades dock mera som en dag för förströelse, och sabbaten blev fortfarande helighållen.

För att bereda väg för det verk han ämnade utföra, hade Satan förlett judarna att belasta sabbaten med de strängaste påbud, varigenom dess iakttagande blev en börda. Och nu betjänade han sig av det mörker han sålunda omgivit den med, till att göra den föraktlig såsom en »judisk inrättning». Medan de kristna i allmänhet fortforo att fira söndagen som en glädjedag, förleddes de, under påverkan av sitt hat mot judendomen, att förvandla sabbaten till en fastedag, till en dysterhetens och sorgens dag.

I den första delen av fjärde århundradet utfärdade kejsar Konstantin en lag, som gjorde söndagen till en offentlig festdag i det romerska riket.[2](#) Solens dag hedrades av hans hedniska undersåtar och ärades av de kristna. Kejsarens avsikt var att förena hedendomens och kristendomens stridiga intressen. Härtill uppmanades han av kyrkans biskopar, som i sin äregirighet och sin åtrå efter makt insågo, att om kristna och hedningar firade samma dag, skulle det underlätta hedningarnas antagande av kristendomen och sålunda befordra kyrkans makt och härlighet. Men ehuru många gudfruktiga kristna så småningom började tillskriva söndagen en viss grad av helighet, betraktade de alltjämt den verkliga sabbaten såsom Herrens heliga dag och iakttog den i överensstämmelse med det fjärde budet.

Ärkebedragaren hade ännu ej fullbordat sitt verk. Hans mål var att samla den kristna världen under sitt baner och utöva sin makt genom sin ställföreträdare, den stolte påven, vilken föregav sig vara Kristi representant. Genom halvt omvända hedningar, äregiriga prelater och världsliga kyrkomedlemmar nådde han sitt mål. Tid efter annan hölls stora kyrkomöten, till vilka kyrkans dignitärer samlades från alla delar av världen. Nästan vid varje möte blev den av Gud instiftade sabbaten allt mer nedsatt, medan söndagen blev föremål för en motsvarande upphöjelse. På detta sätt blev hedningarnas festdag slutligen ärad som en gudomlig inrättning, medan Bibelns sabbat förklarades vara en lämning från judendomen, och förbannelse uttalades över dem som helighöll den.

» Laglöshetens människa » hade lyckats upphäva, sig »över allt vad gud heter, och allt som kallas heligt«. (2 Tess. 2:4). Han hade dristat sig till att förändra det enda bud i Guds lag, som omisskännligen hänvisar hela människosläktet till den sanne och levande Guden. I fjärde budet uppenbaras Gud såsom himmelens och jordens skapare. Därigenom särskiljes han från alla falska gudar. Det var såsom en åminnelse av skapelseverket som den sjunde dagen blev helgad till vilodag för människan. Den var ämnad att alltid påminna människorna om den levande Guden som tillvarons upphov och föremålet för deras vördnad och tillbedjan. Djävulens plan går ut på att avvända människorna från att tro på Gud och visa lydnad mot hans lag. Därför riktar han sina angrepp särskilt mot det bud, som hänvisar till Gud såsom skapare.

I det sjätte århundradet var påvedömet fullt upprättat. Dess huvudsäte grundades i kejsarstaden, vars biskop förklarades för hela kyrkans överhuvud. Hedendomen hade givit rum för påvedömet. »Draken gav vilddjuret sin makt och sin tron och stor myndighet.» Upp. 13:2.3 Nu började de i 260 åren av påvligt förtryck, som Daniels bok och Uppenbarelseboken profeterat om. Dan. 7:2 5; Upp. 13 : 5 --7. De kristna voro tvungna att antingen uppge sin trohet mot Gud och antaga de påvliga ceremonierna i sin gudsyrtan eller försmäktas i mörka fängelsehålor eller lida döden på pinbänken, bålet eller schavotten. Här gick Jesu ord i uppfyllelse: » I skolen bliva förrådda till och med av föräldrar och bröder och fränder och vänner; och somliga av eder skall man döda. Och I skolen bliva hatade av alla, för mitt namns skull. » Luk. 21:16, 17. Förföljelsen rasade mot de trogna med större häftighet än någonsin förr, och världen blev ett enda stort slagfält. I många århundraden fann Kristi församling en tillflyktsort på ensliga och undagömda platser. Profeten säger: »Kvinnan flydde ut i öknen, där hon har en plats sig beredd av Gud, och där hon skall få sitt uppehälle under ett tusen två hundra sextio dagar.» Upp. 1 2:6.

Romkyrkans ernående av makten utmärker begynnelsen till den mörka tidsåldern. Allteftersom hennes makt tilltog, blev mörkret större. Tron överflyttades från Kristus, den sanna grundvalen, till påven i Rom. I stället för att sätta sitt hopp till Guds Son om syndaförlåtelse och evig frälsning började människorna vända sig till påven och till de präster och prelater, som han beklätt med myndighet. De blevo lärda att påven var deras jordiske medlare, att ingen kunde närma sig Gud utan genom honom, och vidare att han stod i Guds ställe och därför måste obetingat åtlydas. En avvikelse från hans påbud var nog för att ådöma överträdaren de strängaste straff både till kropp och själ. Sålunda vändes människornas tankar från Gud till felande människor.

Det var en farlig tid för den kristna församlingen. De trogna banerförarna voro i sanning få. Även om

sanningen alltjämt hade sina vittnen, såg det ibland ut som om villfarelse och övertro skulle alldeles få överhand och den sanna religionen bliva utplånad från jorden. Evangelium förlorades ur sikte, medan de yttre bruken mångfaldigades och folket betungades genom stränga pålagor.

De inte endast lärdes att betrakta påven som sin medlare, utan också att lita på sina egna gärningar som medel till försoning för synder. Långa pilgrimsfärder, botövningar, relikdyrkan, uppfö-randet av kyrkor och altaren, betalning av stora penningssummor till kyrkan - dessa och många liknande handlingar blevo anbe-fallda för att blidka Guds vrede och vinna hans ynnest. Liksom om Gud vore lik en människa, så att han kunde vredgas över små-saker eller tillfredsställas genom gåvor och botövningar!

Mörkret tycktes tilltaga. Bilddyrkan blev allt mera utbredd. Man brände ljus framför bilderna och offrade böner till dem. Då präster och biskopar voro njutningslystna, lättsinniga och fördärvade, kunde man ej vänta annat av folket, än att det skulle sjunka ned i okunnighet och last.

Ett annat steg framåt på den påvliga maktinkräktningens väg blev taget, då påven Gregorius den VII i det elfte århundradet proklamerade romerska kyrkans fullkomlighet. Eli av de satser, han framlade, var att kyrkan aldrig hade tagit fel och enligt Skriften aldrig kunde taga fel. Men påståendet beledsagades ej av några bibliska bevis.

Henrik IV : s bestraffning.

Ett slående exempel som belyser den tyranniska karaktären hos denne ofelbarhetens företrädare, erbjuder hans behandling av den tyske kejsaren Henrik IV. Denne monark hade vågat trotsa påvens myndighet och blev därför bannlyst och avsatt. Förskräckt till följd av avfall och hotelser från hans egna furstar, som eggades till uppror av de påvlige, insåg Henrik nödvändig-heten av att sluta fred med Rom. Ledsagad av sin gemål och en trofast tjänare, företog han färden över Alperna mitt i vintern för att ödmjuka sig för påven. Vid ankomsten till det slott, där Gregorius uppehöll sig, blev han förd till en plats på den yttre gården, och här i den stränga vinterkölden med blottat huvud och nakna fötter och iförd en tarvlig botgörardräkt, måste han avbida påvens tillåtelse till audiens. Inte förrän Henrik IV efter tre dagars botgöring, under fasta och bekännelse, visat ett ånger-fullt sinne, nedlät sig påven till att meddela honom sin förlåtelse. Och även då skedde det på villkor att kejsaren inväntade påvens bifall, innan han åter iförde sig sina insignier eller utövade sin furstliga makt. Uppblåst av denna seger skröt Gregorius med att det var hans plikt att nedslå konungars högmod.

Vilken slående kontrast mellan denne övermodige påves hänsynslösa stolthet och Frälsarens mildhet och ödmjukhet -- hans, som framställer sig såsom den där står och klappar på hjärtats dörr för att få komma in och bringa förlåtelse och frid och som sade till sina lärjungar: »Den som vill vara främst bland eder, han vare den andres dräng.» Matt. 20:27.

Hedniska villfarelser i kyrkan.

Under århundradenas lopp satte villfarelsen mer och mer sin prägel på de lärosatser som utgingo från

Rom. Redan innan påvedömet upprättades hade hedniska filosofers läror väckt uppmärksamhet och utövat sitt inflytande i kyrkan.. Många som bekände sig till kristendomen, hängde ännu fast vid sina hedniska åskådningar och fortsatte icke blott själva att fördjupa sig i dessa, utan anbefalldes dem också åt andra som ett medel att vinna större inflytande bland hedningarna. Allvarliga villfarelser blevo sålunda införlivade med den kristna tron. Bland dessa märker man särskilt läran om människans medfödda odödlighet och medvetna tillvaro efter döden. Denna föreställning lade grunden till den romerska kyrkans lära om helgonens åkallan och tillbedjan av jungfru Maria. På samma grundval vilar också den villfarande läran om evig pina för de obotfärdiga, en lära som införlivades med påvekyrkans trosartiklar.

Härmed var vägen öppen för införandet av en annan hednisk uppfinning, den som romerska kyrkan kallade purgatorium (skärselden) och som användes till att skrämja den lättrogna och vidskepliga mängden. Denna villfarelse stärkte tron på en närvarande pinoort, där deras själar som ej ha förtjänat evig fördömmelse, skola lida straff för sina synder, och varifrån de efter att ha blivit renade få tillträde till himmelen.[4](#)

Ännu en uppfinning var nödvändig för att den romerska kyrkan skulle kunna utnyttja sina anhängares fruktan och lastbarhet. En sådan fann man i läran om avlat. At alla som ville delta i påvens krig för att utvidga hans världsliga herradöme, straffa hans fiender och utrota dem som vågade förneka hans andliga överhöghet, utlovades full förlåtelse för synder - förflutna, närvarande och tillkommande - ävensom befrielse från alla böter och straff man åsamkat sig. Vidare inplantade man hos folket den tron, att de genom att giva penningar till kyrkan kunde befria sig från synd och även friköpa sina avlidna vänners själar, som pinades i skärseldens lågor. [5](#)

Den bibliska instiftelse som benämnes Herrens nattvard; hade blivit undanträngd av det avgudiska mässoffret. Prästerna föregåvo sig kunna förvandla vanligt bröd och vin till Kristi verkliga lekamen och blod.[6](#) De påstodo sig sålunda äga makt att »skapa Gud, alltings Skapare ». Stora skaror som vägrade bekänna sig till denna gudshädande tro, överlämnades åt bålet.

I det trettonde århundradet grundades den avskryvdaste av alla påvedömet inrättningar -- inkquisitionen. Påvedömet hade blivit världens despot. Konungar och kejsare böjde sig för den romerske påvens dekret. Det såg ut som om människornas timliga och eviga öde låge i hans hand. Under århundraden hade kyrkans lärosatser blivit obetingat mottagna vida omkring, dess ceremonier vördnadsfullt iakttagna och dess festdagar allmänt firade. Aldrig sedan den tiden har Romkyrkan ägt en sådan värdighet, glans och makt.

Men »påvedömet middagstid var världens midnatt». [7](#) Den heliga Skrift var nästan okänd inte endast bland folket utan även bland prästerskapet. Sedan Guds lag, rättfärdighetens måttstock, blivit avlägsnad, kunde prästerna utöva en obegränsad makt och ohejdat hänge sig åt lasten. Under århundraden gjorde Europa inga framsteg, då det gällde vetenskaplig forskning och folkupplysning. En moralisk och intellektuell förlamning hade inträtt i kristenheten.

Världens tillstånd under påveväldet utgjorde en fruktansvärd och slående uppfyllelse av profetens ord:

«Det är förbi med mitt folk, därför att det ej får någon kunskap. Men eftersom du har

förkastat kunskap, därför skall ock jag förkasta dig. . . Så skall jag förgäta dina barn.<< <<Ingen sanning och ingen kärlek och ingen Guds kunskap finnes i landet. Man svär och ljuger, man mördar och stjälar och begår äktenskapsbrott; man far fram på våldsverkarens vis, och blodsdåd följer på blodsdåd,<< Hos. q.:6, i, z. Sådana voro följderna av att förkasta Herrens ord.

1 Se Tillägg.

2 Se Tillägg.

3 Se Tillägg.

4 Se Tillägg.

5 Se Tillägg.

6 Cardinal Wiseman's Lectures on "The Real Presence", Lecture 8, sek. 3, par. 26.

7 »History of Protestantism», Wyllis, bok t, kap. 4.

TJUGOTREDJE KAPITLET

Amerika i profetian

»Guds tempel i himmelen öppnades, och hans förbundsark blev synlig i hans tempel.» Upp.11:19. Guds förbundsark står i det allraheligaste eller i helgedomens andra avdelning. Under tjänsten i det jordiska tabernaklet, som var »en avbild och en skugga av det himmelska», blev denna avdelning öppnad endast på den stora försoningsdagen, då helgedomen skulle renas. Förklaringen att Guds tempel i himmelen öppnades och att hans förbundsark blev synlig, avser därför öppnandet av det allraheligaste i den himmelska helgedomen 1844, då Kristus gick ditin för att utföra den avslutande delen av försoningsverket. De som i tron följde sin store Översteprästs, då han började sin tjänst i det allraheligaste, sågo hans förbundsark. Medan de begrundade ämnet om helgedomen, kommo de till insikt om den förändring, som inträdde i Frälsarens verksamhet, och de förstodo att han nu gjorde tjänst framför Guds ark, där han återopade sitt blod till syndares frälsning.

Arken i det jordiska tabernaklet innehöll de två stentavlorna, på vilka buden i Guds lag voro inristade. Den utgjorde blott en förvaringsplats för lagens tavlor, och det var närvaron av dessa gudomliga föreskrifter, som gav den dess helighet och värde. Då Guds tempel öppnades i himmelen, blev hans förbundsark sedd. Inne i det allraheligaste i den himmelska helgedomen är den gudomliga lagen i säkert förvar — den lag som Gud själv förkunnade under Sinais åskor och med sitt eget finger skrev på stentavlorna.

Guds lag i himmelen är det mäktiga original, av vilket budorden, som inristades på stentavlorna och som Moses återgiver i Pentateuken, voro en ofelbar avskrift. De som uppfattade denna viktiga sak, kommo till insikt om den gudomliga lagens helighet och oföränderlighet. De förstodo som aldrig förr betydelsen av Frälsarens ord: »Intill dess himmel och jord förgås, skall icke den minsta bokstav, icke en enda prick av lagen förgås.» Eftersom Guds lag är en uppenbarelse av hans vilja, en avskrift av hans karaktär, så måste den bestå evinnerligen. Icke ett enda bud har blivit upphävt, icke en bokstav eller en prick förändrad. Psalmisten säger: »Evinneverligen, Herre, står ditt ord fast i himmelen» »Orubbliga äro alla hans ordningar. De stå fasta för alltid och för evigt.» Matt. 5 : 18; Ps. I 19: 8 g; III :7, 8.

I själva hjärtat av Dekalogen står det fjärde budet (sabbatsbudet), så som det först förkunnades: »Tänk på sabbatsdagen, så att du helgar den. Sex dagar skall du arbeta och förrätta alla dina sysslor; men den sjunde dagen är Herrens, din Guds sabbat; då skall du ingen syssla förrätta, ej heller din son eller din dotter, ej heller din tjänare eller din tjänarinna eller din dragare, ej heller främlingen, som är hos dig inom dina portar. Ty på sel dagar gjorde Herren himmelen och jorden och havet och allt vad i dem är, men han vilade på sjunde dagen; därför har Herren välsignat sabbatsdagen och helgat den.» 2 Mos. 20:8 — II.

Fjärde budet.

Guds Ande verkade på deras hjärtan, som rannsakade Herrens ord. Den övertygelsen trängde sig in på dem, att de i sin okunnighet hade överträtt detta bud genom att åsidosätta Skaparens vilodag. De började undersöka grunderna för helighållandet av den första dagen i veckan i stället för den dag som Gud hade helgat. I Skriften kunde de inte finna något bevis för att fjärde budet blivit avskaffat eller att sabbaten hade blivit förändrad. Den välsignelse som från begynnelsen utmärkte den sjunde dagen, hade aldrig blivit borttagen eller förflyttad. Uppriktigt hade de sökt att förstå och att göra Guds vilja. Och nu när de sågo, att de själva överträdde hans lag, fylldes deras hjärtan med bedrövelse, och de visade sin trohet mot Gud genom att helighålla hans sabbat.

Många ivriga ansträngningar gjordes för att kullkasta deras tro. Ingen kunde undgå att se, att om den jordiska helgedomen var en skugga eller en avbild av den himmelska, så var lagen som förvarades i arken på jorden, en noggrann avskrift av lagen i förbundsarken i himmelen. Alla kunde även se, att antagandet av sanningen rörande den himmelska helgedomen måste innefatta erkännandet av den gudomliga lagens krav och sabbatens giltighet i överensstämmelse med fjärde budet. Här låg också den hemliga orsaken till det bittra och envisa motståndet mot den harmoniska utläggningen av de skriftställen, som spreda ljus, över Kristi tjänst i den himmelska helgedomen. Människorna sökte stänga den dörr, som Gud hade öppnat, och öppna den dörr, som han hade stängt. Men »han som upplåter, och ingen kan tillsluta, han som tillsluter, och ingen kan upplåta», hade sagt: »Se, jag har låtit dig finna en öppen dörr, som ingen kan tillsluta.

Upp. 3:7, 8. Kristus hade öppnat dörren eller tjänsten i det allraheligaste. Ljus strålade ut genom den öppna dörren i himmelens helgedom, och man såg att det fjärde budet är inneslutet i den lag, som förvaras där. Vad Gud hade stadfäst, kunde ingen människa upphäva.

De som hade mottagit ljuset angående Kristi medlartjänst och Guds lags eviga bestånd funno, att just dessa sanningar framhållas i Upp. i4:de kap. Budskapen i detta kapitel utgöra en trefaldig varning,¹ som skall bereda jordens inbyggare för Herrens andra ankomst. Förklaringen att »stunden är kommen, då h an skall hålla dom», åsyftar Kristi avslutande verk för människornas frälsning. Den innehåller en sanning, som måste förkunnas, till dess att Frälsarens medlartjänst upphör och han återvänder till jorden för att hämta sitt folk. Den rannsaking eller det domsverk som började 1844, måste fortsätta, till dess allas öde är avgjort, både de levandes och de dödas; det sträcker sig därför till prövningstidens slut. För att människorna skola kunna bereda sig att bestå i domen, lyder budskapet till dem: »Frukten Gud och given honom ära... Ja, tillbedjen honom som har skapat himmel och jord och hav och vattenkällor.» Följden av att mottaga dessa budskap framgår av orden i Upp. 14:1 z om »ståndaktighet, för dem som hålla Guds bud och bevara tron på Jesus ». För att bli beredd för domen är det nödvändigt, att man håller Guds lag. Denna lag skall bli måttstocken för vår karaktär i domen. Aposteln Paulus skriver: «Alla de som med lag hava syndat skola genom lag bli dömda . . . på den dag då Gud, enligt det evangelium jag förkunnar, genom Jesus Kristus dömer över vad som är fördolt hos människorna.» Och han säger, att »lagens görare skola förklaras rättfärdiga». Men tron är av väsentlig betydelse för efterlevnaden av Guds lag. Varför det ock heter: »Utan tro är det omöjligt att tackas Gud» och: »allt som

icke sker av tro det är synd». Upp. 14:12; Rom. 2:12-16; Hebr. 11:6; Rom. 14:23.

Den första ängeln uppfordrar människorna att frukta Gud och giva honom ära samt att tillbedja honom såsom himmelens och jordens Skapare. Men vad innebär då detta? Den vise mannen säger: »Frukta Gud och håll hans bud, ty det hör alla människor till. » Utan lydnad för hans bud kan ingen tillbedjan vara Gud behaglig. »Däri består kärleken till Gud, att vi hålla hans bud. » »Om någon vänder bort sitt öra och icke vill höra lagen, så är till och med hans bön en styggelse.» Pred. 12:13; 1 Joh. 5:3; Ord. 28:9.

Att tillbedja Gud som Skapare.

Förpliktelsen att tillbedja Gud har sin grund i det faktum, att han är Skaparen och att alla skapade varelser ha honom att tacka för sin tillvaro. Överallt i Bibeln, där han fordrar ära och tillbedjan framför hedningarnas gudar, hänvisas det till hans skaparemak. »Folkens alla gudar äro avgudar, men Herren är den som har gjort himmelen.» »Vid vem viljen I då likna mig, så att jag skulle vara såsom han? säger den Helige. Lyften edra ögon mot höjden och sen: vem har skapat allt detta?» » Ty så säger Herren, han som har skapat himmelen . . . han som har danat jorden och gjort den: Jag är Herren och eljest ingen.» Psalmisten säger: »Förnimmen att Herren är Gud. Han har gjort oss, och icke vi själva.» »Kommen, låtom oss tillbedja och nedfalla, låtom oss knäböja för Herren, vår skapare.» Och de heliga väsen som i himmelen tillbedja Gud, anföra som grund för den hyllning de bringa honom: »Du, vår Herre och Gud, är värdig att mottaga pris och ära och makt, ty du har skapat allting. » Ps. 96: 5; Jes. 40:2 5, 26; q.5 : i 8; Ps. 96:6; Upp. 4: 11 .

Budskapet i Upp.14:de kap. uppfordrar människorna att tillbedja Skaparen. Och som en frukt av detta trefaldiga budskap visar oss profeten en klass av människor som hålla Guds bud. Ett av dessa bud hänvisar direkt till Gud såsom skaparen. Det fjärde budet (sabbatsbudet) förklarar: »Den sjunde dagen är Herrens, din Guds sabbat . . . Ty på sex dagar gjorde Herren himmelen och jorden och havet och allt vad i dem är, men han vilade på den sjunde dagen; därför har Herren välsignat sabbatsdagen och helgat den.» Angående sabbaten säger Herren vidare, att den är »ett tecken . . . för att man må veta att jag är Herren, eder Gud. » Och det skäl som anföres är: »Ty på sex dagar gjorde Herren himmel och jord, men på den sjunde dagen vilade han och tog sig ro.» 2 Mos. 20:10, 11; Hes. 20:20; 2 Mos. 31:17.

»Sabbatens betydelse som en åminnelse av skapelsen består däri, att den ständigt erinrar om den verkliga orsaken, varför vi böra tillbedja Gud» — emedan han är Skaparen och vi äro hans skapade verk. »Sabbaten ligger därför vid själva roten till gudskykan, i det den framhåller denna stora sanning på det mest intrycksfulla sätt, något som ingen annan instiftelse gör. Den sanna grunden för gudskykan, icke blott på den sjunde dagen utan för all gudskykan över huvud, ligger i den åtskillnad, som förefinnes mellan Skaparen och hans skapade varelser. Detta stora faktum kan aldrig bli föråldrat och får aldrig glömmas. »2 Det var för att människorna alltid skulle bli påmindas om denna sanning, som Gud instiftade sabbaten i Eden. Och så länge den omständigheten, att han är vår Skapare, fortfar att vara ett skäl, varför vi skola tillbedja honom, så länge skall sabbaten fortfara såsom en åminnelse. Hade sabbaten allestädes blivit helighållen, skulle människornas tankar och böjelser ha blivit riktade på Gud såsom föremål för vördnad och tillbedjan, och det skulle aldrig ha funnits några avgudadyrkare, ateister eller

fritänkare. Sabbatens helighållande är ett tecken på trohet mot den sanne Guden, mot »honom, som har skapat himmel och jord och hav och vattenkällor». Följaktligen vill det budskap, som bjuder människorna att tillbedja Gud och hålla hans bud, särskilt uppfordra dem till att hålla det fjärde budet.

Tillbedjan av vilddjuret.

Som en motsats till dem som hålla Guds bud och bevara tron på Jesus, visar den tredje ängeln hän på en annan klass, mot vars villfarelser det uttalas en högtidlig och fruktansvärd varning: »Om någon tillbeder vilddjuret och dess bild och tager dess märke på sin panna eller på sin hand, så skall ock han få dricka av Guds vredesvin.» Upp. 14:9, 10. En rätt uppfattning av detta budskap förutsätter en riktig tydning av de sinnebilder som här användas. Vad betecknar då vilddjuret, bilden och märket?

Den profetiska kedja, vari dessa sinnebilder förekomma, börjar i Upp. 12:te kap. med draken, som sökte förgöra Kristus vid hans födelse. Draken säges vara Satan. Upp. 12:9 Det var han som ingav Herodes att döda Frälsaren. Men Satans förnämsta redskap i striden mot Kristus och hans folk under de första århundradena av den kristna tidsåldern var det romerska kejsardömet, där hedendomen var den förhärskande religionen. Medan draken således först och främst betecknar Satan, är han i andra rummet en symbol av det hedniska Rom.

I det 13:de kap., vers 1—10, skildras ett annat vilddjur, som »liknade en panter». At detta djur gav draken »sin makt och sin tron och . . . stor myndighet». Enligt vad de flesta protestanter ha trott, föreställer denna sinnebild påvedömet, som övertog den makt, den tron och den myndighet, som en gång tillhörde det gamla romerska riket.

»Det fick makt att så göra under fyrtyotvå månader. » Som nämnt i tidigare kapitel började denna tidsperiod, då påvedömet kom till makten år 538 e. Kr., och slutade år 1798. Vid denna tidpunkt blev påven tagen till fånga av franska armen, påvemakten fick sitt dödssår och förutsägelsen gick i uppfyllelse: »Den som förer andra bort i fångenskap, han skall själv bliva bortförd i fångenskap. »

Det tvåbornade vilddjuret.

I detta moment framställs en annan sinnebild. Profeten säger: »Och jag såg ett annat vilddjur stiga upp ur jorden; det hade två horn, lika ett lamms, och det talade såsom en drake. » Upp. 13:11. Detta djurs utseende såväl som sättet varpå det uppträder, ger vid handen, att den nation det föreställer är olik dem som blivit framställda genom de föregående sinnebilderna. De stora riken som regerat världen, framställdes för Daniel som rovdjur, vilka stego upp då »himmelens fyra vindar stormade fram mot det stora havet » (Dan. 7:2). En ängel förklarade för Johannes, att vattnen, som han såg, föreställde »folk och människoskaror och tungomål» (Upp. 17: 15). Vindar eller stormar sinnebildar strid. Himmelens fyra vindar, som stormade fram mot det stora havet, beteckna de förskräckliga erövrings och revolutionskrig, varigenom riken tillvällat sig makten.

Men djuret med de två hornen, lika ett lamms, steg »upp ur jorden». I stället för att omstörta andra

makter för att befästa sig själv, måste den sålunda sinnebildade makten uppträda på ett område, som ingen förr tagit i besittning samt gradvis och fredligt uppväxa och utveckla sig. Den kunde inte uppstå bland de tätt befolkade, kämpande rikena i den gamla världen.

Vilken nation i den »nya världen» var det som vid ifrågavarande tidpunkt 1798 höll på att komma till makten, som gav löfte om storhet och styrka och som tilldrog sig världens uppmärksamhet? Det kan inte råda något tvivel om hur denna sinnebild skall tillämpas. Endast en nation och ingen annan motsvarar den bild profetian tecknar. Utan tvekan visar den hän på Förenta Staterna i Amerika. En framstående författare, som skildrar Förenta Staternas uppkomst, talar om nationens hemlighetsfulla »uppkomst ur tomheten» och säger: »Liksom ett frö uppväxte den i all stillhet till ett mäktigt rike. » [3](#)

Vilddjurets bild.

Ylen djuret med lammhornen » talade såsom en drake. Och det utövar det första vilddjurets hela myndighet i dess åsyn. Och det kommer jorden och dem som bo därpå att tillbedja det första vilddjuret, det vars dödssår blev läkt . . . det förmår genom sitt tal jordens innebyggare att göra en bild åt vilddjuret, det som var sårat med svärd, men åter kom till liv.» Upp. 13 :11—14.

Lammhornen och drakrösten antyda en slående motsats mellan den sålunda sinnebildade nationens bekännelse och handlingssätt. Nationerna »tala» genom sina lagstiftande och domhavande myndigheters handlingar. Genom sådana handlingar skall ifrågavarande nation förneka de liberala och fredliga principer, som den lagt till grund för sin styrelse. Förutsägelsen om att den skall tala »såsom en drake» och »utöva det första vilddjurets hela myndighet» är en tydlig utsaga om utvecklingen av samma ofördragsamhet och samma förföljelseanda, som gav sig tillkänna hos de nationer, vilka framställas genom draken och pantern. Och förklaringen att djuret med de två hornen »kommer jorden och dem som bo därpå att tillbedja det första vilddjuret», visar att denna nation skall bruka sin myndighet till att genomdriva en eller annan praxis, som innebär en hyllning av påvedömet.

Nationens grundläggare sökte visligen förebygga, att kyrkan gjorde bruk av den borgerliga makten, vilket oundvikligen skulle leda till ofördragsamhet och förföljelse. Fristaternas grundlag föreskriver, att »kongressen skall ej antaga någon lag, som avser att införa en statsreligion eller hindra fri religionsutövning». Den stadgar vidare att »ingen religiös prövning skall någonsin krävas som villkor för beklädandet av något ämbete i Förenta Staterna». Endast genom ett uppenbart åsidosättande av dessa garantier med hänsyn till nationens frihet kan någon som helst religiös praxis genomföras medels borgerlig makt och myndighet.

Men vad är »bilden åt vilddjuret»? Och hur skall den framställas? Bilden göres av det tvåhornade vilddjuret, och det är en bild åt det första vilddjuret. Den kallas också vilddjurets bild (dvs. en bild av vilddjuret). För att få veta hurudan bilden är och hur den framställes, måste vi undersöka de egenskaper som utmärka vilddjuret självt, dvs. påvedömet.

Då den första kristna församlingen efter hand blev fördärvad . genom att avvika från evangeliets enkelhet

och införa hedniska ceremonier och bruk, förlorade hon Guds Andes kraft. För att nu kunna härska över människornas samveten sökte hon bistånd hos världsliga makter. Frukten härav var påvedömet, en kyrka som behärskade statsmakten och betjänade sig av den till att befrämja sina egna avsikter, synnerligen till att straffa »kättare». För att Förenta Staterna skall kunna göra en bild åt vilddjuret, måste den kyrkliga makten behärska den borgerliga på ett sådant sätt, att statens myndighet även kommer att tagas i bruk av kyrkan till att befordra hennes särskilda planer.

Det var avfallet som föranledde den kristna kyrkan i de första århundradena att söka hjälp hos den borgerliga makten, och detta banade väg för påvedömet eller vilddjuret. Paulus skriver: »Först måste avfallet hava skett och 'Laglöshetens människa', fördärvets man, hava trätt fram.» 2 Tess. 2:3. Så skall ock ett avfall i kyrkan bereda väg för vilddjurets bild.

Bibeln förklarar att tiden före Herrens återkomst skall bevittna ett tillstånd av religiöst förfall, liknande det som ägde rum under de första århundradena. »Men det må du veta att i de yttersta dagarna svåra tider skola komma. Ty människorna skola vara *själviska*, . . . fientliga *mot det goda*, förrädiska, besinningslösa, förblindade av högmod; de *skola älska vällust mer än Gud*, de *skola hava ett sken av gudsfruktan*, men skola icke vilja veta av dess kraft.» Satan skall verka »med lögnens alla kraftgärningar och tecken och under och med orättfärdighetens alla bedrägliga konster, för att bedraga dem som gå förlorade, till straff därför att de icke gåvo kärleken till sanningen rum, så att de kunde bli frälsta. Därför sänder ock Gud över dem villfarelsens makt, så att de sätta tro till lögnen.» 2 Tim. 3: 1— 5; 2 Tess. 2:9—11 . När detta ogudaktighetens tillstånd är för handen, skola samma följer visa sig som i de första århundradena.

När de ledande kyrkosamfunden i Förenta Staterna, efter att ha slutit sig tillsammans om sådana trospunkter som de gemensamt hylla, fatt statsmakten till att genomdriva deras påbud och stödja deras institutioner, då har det protestantiska Amerika upprättat en bild av den romersk-katolska hierarkien, och påläggandet av borgerliga straff för dissenters blir den oundvikliga följden.

Vilddjuret med de två hornen »förmår alla, både stora och små, både rika och fattiga, både fria och trälarna, att låta giva sig ett märke på högra handen eller pannan, så att ingen får vare sig köpa eller sälja något, utom den som är märkt med vilddjurets namn eller dess namns tal». Upp.13 : 1 6, 17. Den tredje ängelns varning ljuder: »Om någon tillbeder vilddjuret och dess bild och tager dess märke på sin panna eller på sin hand, så skall ock han få dricka av Guds vredesvin.» Det här omtalade vilddjuret, som det tvåhornade vilddjuret skall tvinga människorna att tillbedja, är det första panterlika vilddjuret i Upp. 13: de kap., vilket sinnebildar påvedömet. »Vilddjurets bild» betecknar den form av avfällig protestantism, som skall komma till utveckling, när de protestantiska samfunden börja söka den borgerliga maktens hjälp till att inskräpa sina dogmer. Vad »vilddjurets märke» är skola vi senare se.

Efter att ha framställt varningen mot att tillbedja vilddjuret och dess bild säger profetian: »Här gäller det för de heliga att hava ståndaktighet, för dem som hålla Guds bud och. bevara tron på Jesus.» Då de som hålla Guds bud, sålunda ställas i motsatsförhållande till dem som tillbedja vilddjuret och dess bild och ta dess märke, så följer därav, att efterlevnaden av Guds lag å ena sidan och dess överträdelse å andra blir

det som utmärker skillnaden mellan Guds tillbedjare och vilddjurets tillbedjare.

Det lilla hornet.

Det särskilda kännetecknet på vilddjuret och följaktligen även på dess bild är överträdelsen av Guds befallningar. Om det lilla hornet säger Daniel: »Han skall sätta sig i sinnet att förändra heliga tider och lagar. »[4](#) Och Paulus benämner samma makt »syndens människa», som skulle upphäva sig över Gud. Den ena profetian utfyller den andra. Endast genom att förändra Guds lag kunde påvemakten upphöja sig över Gud. Och envar som med förstånd om saken iakttagert den sålunda förändrade lagen, skänker därigenom sin hyllning åt den makt som åstadkommit förändringen. En sådan lydnadshandling med hänsyn till påvliga lagar skulle bli ett tecken på trohet mot påvemakten i stället för mot Gud.

Påvemakten har sökt att förändra Guds lag. Det andra budet, som förbjuder bilddyrkan, har blivit utelämnat ur lagen, medan det fjärde budet blivit förändrat därefter, att det hävdar helighållandet av första dagen i veckan i stället för den sjunde. Som skäl varför de utelämnat det andra budet framhålla katolikerna, att det är överflödigt, enär det innefattas i det första, och att de framställa lagen just så som det var Guds mening, att den skulle förstås. Detta kan inte vara den förändring som profetian förutsäger. Nej, den syftar på uppsåtlig och avsiktlig förändring: »han skall sätta sig i sinnet att förändra heliga tider och lagar». Förändringen av det fjärde budet utgör en noggrann uppfyllelse av profetian. Den enda auktoritet man åberopar för denna förändring är kyrkans. Här upphäver sig påvemakten uppenbarligen över Gud.

Medan de som tillbedja Gud särskilt utmärka sig genom sin vördnad för det fjärde budet — eftersom detta innefattar tecknet på hans skaparmakt och visar det berättigade i hans anspråk på människornas tillbedjan och hyllning — så skall vilddjurets tillbedjare utmärka sig genom sina bemödanden att nedbryta Skaparens minnesmärke och upphöja Romkyrkans instiftelse. Det var till förmån för söndagen som påvemakten först gjorde sina förmättna anspråk gällande. [5](#) Och dess första anlitanade av statens makt gällde framtvingandet av söndagens helighållande som »Herrens dag». Men Bibeln framställer den sjunde dagen och icke den första som Herrens dag. Kristus sade: »Så är då Människosonen herre också över sabbaten. » Det fjärde budet säger: »Sjunde dagen är Herrens, din Guds, sabbat. » Och genom profeten Jesaja betecknar Herren den såsom »min heliga dag». Mark. 2: 27; Jes. 58: 13 .

BUDEN SOM GUD GAV DEM

Inledning: »Jag är Herren, din Gud, som har fört sig ut ur Egyptens land, ur träldomshuset. »

1. »Du skall inga andra gudar hava jämte mig. »
2. »Du skall icke göra dig något beläte eller någon bild,, vare sig av det som är uppe i himmelen, eller av det som är nere på jorden, eller av det som är nere i vattnet under jorden. Du skall icke tillbedja sådana; ej heller tjäna dem; ty jag, Herren, din Gud, är en nitälskande Gud, som hemsöker fädernas missgärning på barn och efterkommande i tredje och fjärde led, när man hatar mig, men som gör nåd med tusenden, när man älskar mig och håller mina bud. »
3. »Du skall icke missbruka Herrens, din Guds, namn, ty Herren skall icke låta den bliva ostraffad, som missbrukar hans namn. »
4. »Tänk på sabbatsdagen, så att du helgar den. Sex dagar skall du arbeta och förrätta alla dina sysslor; men på sjunde dagen är Herrens, din Guds, sabbat, då skall du ingen syssla förrätta, ej heller din son eller din dotter, ej heller din tjänare eller din tjänarinna eller din dragare, ej heller främlingen som är hos dig inom dina portar. Ty på sex dagar gjorde Herren himmelen och jorden och havet och allt vad i dem är, men han vilade på sjunde dagen; därför har Herren välsignat sabbatsdagen och helgat den.»
5. »Hedra din fader och din moder, för att du må länge leva i det land som Herren, din Gud, vill giva dig. »
6. »Du skall icke dräpa. »
7. »Du skall icke begå äktenskapsbrott. »

BUDEN FÖRÄNDRADE AV KATOLSKA KYRKAN

1. »Jag är Herren, din Gud. Du skall inga andra gudar hava jämte mig; du skall icke göra dig något beläte för att tillbedja det.
 2. »Du skall icke missbruka Herrens, din Guds, namn.
 3. »Tänk på, att du helgar vilodagen. »
 4. »Du skall hedra din fader och din moder, på det att du må länge leva på jorden. »
 5. »Du skall icke dräpa. »
 6. »Du skall icke begå äktenskapsbrott. »
 7. »Du skall icke stjäla. »
 8. »Du skall icke bära falskt vittnesbörd mot din nästa. »
 9. »Du skall icke begära din nästas hustru. »
 10. »Du skall icke begära din nästas hus, åker, tjänare, tjänarinna, oxe; åsna eller något annat, som tillhör honom. »
- »Katolsk Katekes för det apostoliska vikariatet i Sverige», Stockholm 1893, sid. XIV, XV.

8. »Du skall icke stjäla. »

9. »Du skall icke bära falskt vittnesbörd mot din nästa. »

10. »Du skall icke hava begärelse till din nästas hus. Du skall icke hava begärelse till din nästas hustru, ej heller till hans tjänare eller hans tjänarinna, ej heller till hans oxe eller hans åsna, ej heller till något annat som tillhör din nästa. »

2 Mos. 20:2—17

Kristus har icke förändrat sabbaten.

Det så ofta upprepade påståendet att Kristus förändrade sabbaten, vederlägges av hans egna ord. I sin bergspredikan säger han: »I skolen icke mena att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har icke kommit för att upphäva, utan för att fullborda. Ty sannerligen säger jag eder: Intill dess himmel och jord förgås, skall icke den minsta bokstav, icke en enda prick av lagen förgås, förrän det allt har fullbordats. Därför, den som upphäver, ett av de minsta bland dessa bud och lär människorna så, han skall räknas för en av de minsta i himmelriket; men den som håller dem och lär människorna så, han skall räknas för stor i himmelriket.» Matt. 5 : 17—19. [6](#)

Det är ett faktum som i allmänhet erkännes av protestanterna, att den heliga Skrift ej erbjuder något stöd för sabbatens förändring. Detta framhålles uttryckligen i skrifter, som äro utgivna av det Amerikanska Traktatsällskapet och av den Amerikanska Söndagsskolföreningen. En av dessa skrifter erkänner »Nya Testamentets fullständiga tystnad med hänsyn till en tydlig befallning» angående söndagen »eller bestämda regler för dess helighållande.» [7](#)

En annan säger: » Intill tiden för Kristi död hade ingen förändring skett med dagen.» Och »så vitt det framgår av berättelsen, . . . gävo de (apostlarna) ingen uttrycklig befallning, som påbjöd avskaffandet av den sjunde dagen som sabbat och iakttagandet av den första dagen i veckan ».[8](#)

Katolikerna medge att det var deras kyrka som förändrade sabbaten, och förklara att protestanterna genom att fira söndagen erkänna denna kyrkas makt. Som ett tecken eller bevis på den romerska kyrkans auktoritet anföra katolska författare »just handlingen att förändra vilodagen från den sjunde till första dagen i veckan, vilket protestanterna gilla, . . . ty genom helighållandet av söndagen erkänna de kyrkans makt att införa festdagar och påbjuda dem under synd.»[9](#) Vad är då sabbatens förändring annat än ett tecken eller märke på Romkyrkans myndighet — »vilddjurets märke»?

Romkyrkan har ej uppgivit sina anspråk på överhöghet. Och när världen och de protestantiska kyrkosamfundet godtaga en sabbat som är hennes verk, medan de förkasta den bibliska sabbaten, erkänna de i verkligheten dessa anspråk. De må åberopa sig på traditionens och kyrkofädernas auktoritet för förändringen, men därigenom åsidosätta de just den grundsats, som särskiljer dem från Romkyrkan, att »Bibeln, och Bibeln allena, är protestanternas religion ».

Inskärpan av söndagens iakttagaride från de protestantiska samfundens sida är ett framtvängande av tillbedjan av påvemakten .— av vilddjuret. De som med förståelse av sabbatsbudets krav välja att hålla den falska i stället för den sanna sabbaten, hylla därigenom den makt som ensamt har påbjudit den. Men just genom handlingen att med tillhjälp av världslig makt inskräpa ett religiöst påbud skulle kyrkosamfundet själva göra en bild åt vilddjuret. Ett sådant inskräpande av söndagens helighållande i Förenta Staterna skulle därför vara att inskräpa tillbedjan av vilddjuret och dess bild.

Men kristna i förgångna tider firade söndagen i den tron, att de därigenom höllo Bibelns sabbat. Och i närvarande tid finnas sanna kristna i alla kyrkosamfund, den romersk katolska kyrkan ej undantagen, som tro att söndagen är den vilodag, som Gud har förordnat. Herren erkänner deras ärliga uppsåt och deras uppriktighet inför honom. Men när söndagsfirandet blir infört medels lag, och när världen blir upplyst om vikten av att helighålla den rätta sabbaten, då kommer envar som överträder Guds befallning för att åtlyda Romkyrkans påbud, att därigenom ära påvemakten framför Gud. Sådana hylla Romkyrkan och den makt, som inskräper hennes förordning. De tillbedja vilddjuret och dess bild. Enär människorna då förkasta den institution, som Gud har förklarat vara tecknet på hans myndighet, och i dess ställe anta det som katolska kyrkan har valt som tecken på sin överhöghet, så anta de därigenom den romerska maktens lydnadstecken, nämligen »vilddjurets märke». Och först då när saken blivit tydligt framställd för människorna och de ställas inför valet mellan Guds bud och människobud först då kan man tala om att den som framhärdat i överträdelse tager »vilddjurets märke».

En fruktansvärd boteke.

Den tredje ängels budskap innehåller den fruktansvärdaste hotelse, som någonsin blivit uttalad mot dödliga människor. Det måste vara en förfärlig synd som nedkallar Guds obemängda vrede. Människorna skola ej lämnas i mörker angående denna betydelsefulla sak: varningen mot denna synd skall förkunnas för världen, innan Guds straffdomar hemsöka den, så att alla må förstå, varför straffdomarna komma, och få tillfälle att undfly dem. Profetian säger att den första ängeln skulle förkunna sitt budskap för »alla folkslag och stammar och tungomål och folk». Den tredje ängels varning, som utgör en del av samma trefaldiga budskap, skall ej få en mindre utbredning. Enligt profetian skall det förkunnas med hög röst av en ängel, som flyger fram uppe i himlarymden. Det skall tilldraga sig världens uppmärksamhet.

Under stridens fortgång kommer hela kristenheten att bliva delad i två stora läger: de som hålla Guds bud och bevara tron på Jesus och de som tillbedja vilddjuret och dess bild och ta dess märke. Fastän kyrka och stat förena sina krafter för att tvinga »alla både små och stora, både rika och fattiga, både fria och trälar» att taga »vilddjurets märke» (Upp. i 3: i 6), så skall Guds folk lik-väl ej taga det. Siaren på

Patmos ser »dem som vunnit seger över vilddjuret, med dess bild och dess namns tal, stå vid glashavet, med Guds harpor i sina händer», sjungande Moses' och Lammets sång. Upp. 15:2, 3.

1 Anm. I Upp. 14:6, 7 förutsäges förkunnelsen av det första änglabudskapet. Därefter fortsätter profeten: »Och ännu en annan ängel följde honom: denne sade: Fallet, fallet är det stora Babylon . . . »Och ännu en tredje ängel följde dem » osv. I detta sammanhang betyder ordet »följde» detsamma som »ledsagade». Betydelsen av det här använda grekiska order är »följa», »ledsaga», »gå med» (se Bergs el. vilken som helst annan grekisk ordbok). Samma ord brukas t. ex. i Mark. 5:24 (mycket folk »följde» Jesus); i Apg. 12:9 (Petrus »följde» ängeln ur ur fångelset) o. m. a. ställen. Så också med de tre änglarna i Upp. 14; meningen är icke bara den, att den andra och den tredje ängeln följde efter den första i kronologisk ordning, utan att de ledsagade honom, följde med honom. De tre budskapen utgöra tillsammans blott ett trefaldigt budskap. De äro tre endast med hänsyn till tiden, då de var för sig börja förkunnas. Men sedan de ha börjat, sluta de sig tillsammans och följas åt utan att kunna åtskiljas.

2 J. N. Andrews: »History of the Sabbath», kap. 17.

3 G. A. Townsend: »The New World Compared with the Old», uppl. 1869, sid. 467..

4 Den reviderade engelska såväl som en del andra bibelöversättningar säger: ». . . tänka på att förändra tider och lagar». — Övers. anm.

5 Några av de mest framträdande dragen i förbindelse med den romerska biskopens upphöjelse till den högsta myndigheten skildras av Mosheim i »Ecclesiastical History», z:dra årh., del. 2, kap. 4, par. 9—11. Se även G. P. Fisher: »History of the Christian Church» (uppl. i 89o), sid. 56, 5 8; Gieseler: »Eccl. Hist. », m. fl. kyrkhistoriska verk.

6 Teol. dr Theodor Zahn, professor teologi vid universitetet i Erlangen, säger: »Söndagen är icke av Kristus instiftad eller anbefalld, och så intimt den än är förbunden med kristendomens historia, är den dock icke så gammal som denna. » (»Söndagens historia », sid. 6.) — Övers. anm.

7 George Elliot: »The Abiding Sabbath», sid. 184. Anm. Biskop A. Grimlund bekräftar detta, då han säger: »Det är sant, en sådan befallning finnes icke.» (»Söndagens historia», Kristiania 1886, sid. 18.). — Övers. anm.

8 A. E. Waffle: »The Lords Day», sid. 186—188. Anm. Angående detta faktum avger kyrkohistorikern Neander följande vittnesbörd: »Firandet av söndagen var alltid blott, liksom alla högtiders firande, en mänsklig förordning. Det var fjärran från apostlarna att fastställa en gudomlig befallning i detta avseende, och långt ifrån dem och från den första apostoliska församlingen att överflytta sabbatslagarna på söndagen. Men kanhända det redan vid slutet av andra århundradet skett en dylik falsk överflyttning, ty redan då synes man ha betraktat arbete på söndagen som synd.» (>>Kirchengeschichte», uppl. 1, sid. 339.) — Övers. anm.

9 H: Tuberville: »An Abridgement of the Christian Doctrine », sid. 5 8.
